

ใบความรู้ เรื่อง สํารวจโลกอาชีพรอบด้าน การจําแนกกลุ่มอาชีพ และสายงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เส้นทางสู่อาชีพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สํารวจโลกอาชีพรอบด้าน
และการจําแนกอาชีพ สู่สายงานที่ใช้
รายวิชา การงานอาชีพ รหัสวิชา ง๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ความสําคัญของการสํารวจโลกอาชีพ

การเลือกอาชีพที่เหมาะสม ไม่ใช่เพียงการเลือกตามความฝันหรือความสนใจเท่านั้น แต่ต้องอาศัยการ
สํารวจข้อมูลอาชีพรอบด้าน ทั้งลักษณะงาน คุณสมบัติ แนวโน้มความต้องการแรงงาน และแหล่งข้อมูลที่น่า
เชื่อถือ เพื่อให้การตัดสินใจเลือกอาชีพมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และสภาพ
สังคมเศรษฐกิจในอนาคต

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ

นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพได้จากหลายช่องทาง เช่น

๑. อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์สมัครงาน, เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ เช่น กรมการจัดหางาน, สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒. คนในชุมชน การสอบถามจากคนในครอบครัว ผู้ประกอบอาชีพจริง หรือผู้ใหญ่ในท้องถิ่น

๓. หนังสือ และสื่อสิ่งพิมพ์ คู่มือแนะแนวอาชีพ หนังสือสารคดี บทความ

๔. สื่อออนไลน์ และโซเชียลมีเดีย คลิปสัมภาษณ์อาชีพ ช่อง YouTube ที่นำเสนออาชีพใหม่ ๆ หรือ เทรนด์แรงงาน

ตัวอย่างใกล้ตัว เช่น

➤➤➤ การสัมภาษณ์ “คุณแม่ที่ทำเบเกอรี่ขาย” → ได้ข้อมูลลักษณะงาน และต้นทุน

➤➤➤ การค้นหาข้อมูล “นักออกแบบกราฟิก” จากเว็บไซต์ → พบคุณสมบัติที่ต้องมี เช่น การใช้โปรแกรมออกแบบ

ลักษณะงาน และคุณสมบัติของอาชีพต่าง ๆ

แต่ละอาชีพจะมีลักษณะงาน และคุณสมบัติที่แตกต่างกัน เช่น

➡ **ครู** ลักษณะงาน = สอน, ถ่ายทอดความรู้, ดูแลนักเรียน / คุณสมบัติ = รักการสอน, อดทน, สื่อสารเก่ง

➡ **แพทย์** ลักษณะงาน = ตรวจ, วินิจฉัย, รักษา / คุณสมบัติ = รอบคอบ, มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์สูง, มีจริยธรรม

➡ **โปรแกรมเมอร์** ลักษณะงาน = เขียนโปรแกรม, พัฒนาระบบ / คุณสมบัติ = คิดวิเคราะห์เก่ง, ใช้เทคโนโลยีคล่อง

➡ **เกษตรกรสมัยใหม่** ลักษณะงาน = เพาะปลูกด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ / คุณสมบัติ = รู้จักใช้เครื่องจักร, การตลาดออนไลน์

แนวโน้มความต้องการแรงงานในปัจจุบัน และอนาคต

- ▶ **ปัจจุบัน** มีความต้องการแรงงานด้านบริการ, การค้าออนไลน์, ดิจิทัลคอนเทนต์, โลจิสติกส์
- ▶ **อนาคต** แนวโน้มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น AI, หุ่นยนต์, พลังงานสะอาด, การแพทย์และสุขภาพผู้สูงอายุ
- ▶ **อาชีพที่มีความต้องการต่อเนื่อง** ครู , แพทย์ , วิศวกร , พยาบาล , ช่างเทคนิค

📌 **ตัวอย่างใกล้ตัว** เช่น

- ▶▶▶ นักเรียนบางคนอาจสนใจ สตรีมเมอร์เกม หรือ ยูทูบเบอร์ → เป็นอาชีพใหม่ที่เติบโตจากโลกดิจิทัล
- ▶▶▶ นักเรียนในท้องถิ่นชนบท → เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ใช้เทคโนโลยีช่วยเพิ่มผลผลิต

ความสัมพันธ์ของข้อมูลโลกอาชีพกับการเลือกอาชีพที่เหมาะสม

การรู้ข้อมูลอาชีพรอบด้านจะช่วยให้นักเรียนสามารถ

- ✓ ประเมินว่าอาชีพที่สนใจสอดคล้องกับความถนัด และบุคลิกของตนเองหรือไม่
- ✓ พิจารณาแนวโน้มตลาดแรงงานว่ามีโอกาสทำงานจริงหรือไม่
- ✓ ตัดสินใจเลือกเส้นทางการเรียนต่อให้เหมาะสม

📌 **ตัวอย่างใกล้ตัว** เช่น

- ▶▶▶ ถ้าสนใจงานออกแบบกราฟิก → ต้องมีความคิดสร้างสรรค์, ความถนัดด้านศิลปะ, และตลาดงานดิจิทัลยังเติบโต
- ▶▶▶ ถ้าสนใจเป็นเกษตรกร → ต้องถนัดการปฏิบัติ และเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อแข่งขันใน

อนาคต

สรุป

การสำรวจโลกอาชีพอย่างรอบด้าน ทำให้นักเรียน ได้รับประโยชน์หลัก ๆ ดังนี้

๑. เข้าใจลักษณะงาน และคุณสมบัติของอาชีพต่าง ๆ
๒. รู้จักแหล่งข้อมูลอาชีพที่น่าเชื่อถือ
๓. มองเห็นแนวโน้มความต้องการแรงงาน
๔. เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และสังคมได้อย่างมีเหตุผล

ความสำคัญของการจำแนกกลุ่มอาชีพ

➤ ในโลกการทำงาน มีอาชีพหลากหลาย การจำแนกกลุ่มอาชีพช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของงานแต่ละประเภท และช่วยให้สามารถเลือกเส้นทางการเรียนต่อ และการฝึกทักษะที่สอดคล้องกับอาชีพที่สนใจได้ การรู้จักกลุ่มอาชีพยังทำให้มองเห็นโอกาส ความต้องการแรงงาน และการพัฒนาตนเองเพื่ออนาคต

➤ ดังนั้น การจำแนกกลุ่มอาชีพจึงมีความสำคัญ เพราะอาชีพในสังคมมีจำนวนมาก และหลากหลาย หากเราไม่รู้จักการจัดประเภท จะทำให้การวางแผนอนาคตยากขึ้น

การจำแนกกลุ่มอาชีพจะช่วยให้นักเรียน

๑. เข้าใจโครงสร้างโลกการทำงาน เห็นว่ามีงานที่เน้นความรู้ งานที่เน้นฝีมือ งานที่เน้นการบริหาร หรือแม้แต่งานที่เน้นบริการโดยตรง

๒. เลือกเส้นทางการศึกษาได้ถูกต้อง เช่น หากอยากเป็นแพทย์ ต้องเรียนต่อสายวิทย์-คณิต ไปมหาวิทยาลัยแพทย์ แต่ถ้าอยากเป็นช่างไฟฟ้า อาจเลือกวิทยาลัยเทคนิคแทน

๓. เตรียมตัวให้พร้อมต่อการแข่งขันในอนาคต เพราะโลกการทำงานในศตวรรษที่ ๒๑ เปลี่ยนแปลงเร็วมาก คนที่เข้าใจโครงสร้างอาชีพ จะรู้ว่าควรเสริมทักษะด้านใด

การจำแนกกลุ่มอาชีพ และตัวอย่างสายงาน

๑. กลุ่มวิชาการ / วิชาชีพอิสระ อาชีพในกลุ่มนี้อาศัยการเรียนรู้เชิงทฤษฎี ความรู้เชิงลึก และการวิจัยเป็นหลัก ผู้ทำงานมักต้องเรียนในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และหลายสาขายังต้องมี “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ” เพื่อยืนยันความสามารถ และความถูกต้องในการทำงาน เช่น แพทย์ต้องสอบใบประกอบโรคศิลป์ หรือครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู

➤➤➤ **ลักษณะงาน** ใช้ความรู้ระดับสูงจากการศึกษาในมหาวิทยาลัย ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ

➤➤➤ **ตัวอย่างอาชีพ** แพทย์ วิศวกร ครู ทนายความ สถาปนิก

>>> **เส้นทางการเรียนต่อ/ฝึกทักษะ** เรียนต่อระดับปริญญาตรี-โท ในสาขาเฉพาะทาง, ต้องสอบใบประกอบวิชาชีพ

 ตัวอย่างใกล้ตัว เช่น

 หากสนใจเป็น แพทย์ → ต้องเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิต และสอบเข้าคณะแพทยศาสตร์

 จุดเด่น ได้รับการยอมรับสูงในสังคม รายได้มั่นคง

 ข้อควรระวัง ต้องใช้เวลาเรียนต่อยาวนาน และมีการแข่งขันสูง

๒. **กลุ่มวิชาชีพ / ช่างฝีมือ** กลุ่มนี้เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ใช้ความชำนาญ ฝีมือ และทักษะเฉพาะด้าน เช่น การซ่อม การสร้าง การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความสามารถที่สำคัญไม่ใช่แค่ความรู้เชิงทฤษฎี แต่เป็น “ความแม่นยำและความชำนาญ” จากการฝึกฝนซ้ำ ๆ

>>> **ลักษณะงาน** ใช้ทักษะการปฏิบัติ ฝีมือ ความชำนาญเฉพาะด้าน

>>> **ตัวอย่างอาชีพ** ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง ช่างเสริมสวย

>>> **เส้นทางการเรียนต่อ/ฝึกทักษะ** เรียนต่อสายอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค หรืออบรมหลักสูตรระยะสั้น

 ตัวอย่างใกล้ตัว เช่น

 หากสนใจเป็น **ช่างเสริมสวย** → สามารถฝึกทักษะในสถาบันฝึกอาชีพ หรือเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาด้านความงาม

 จุดเด่น ใช้เวลาเรียนไม่นาน สามารถสร้างรายได้เร็ว และเป็นอาชีพที่สังคมขาดแคลน เช่น ช่างเชื่อม ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์

 ข้อควรระวัง ต้องพัฒนาฝีมืออย่างต่อเนื่อง เพราะเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ได้

๓. **กลุ่มธุรกิจ / การค้า** กลุ่มนี้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเงินทุน สินค้า บริการ และการตลาด ตั้งแต่ระดับเล็ก เช่น ร้านค้าออนไลน์ ไปจนถึงระดับใหญ่ เช่น บริษัทข้ามชาติ การประกอบอาชีพกลุ่มนี้ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าเสี่ยง และมีทักษะการวางแผน

>>> **ลักษณะงาน** เกี่ยวข้องกับการค้าขาย การจัดการธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ

>>> ตัวอย่างอาชีพ พนักงานขาย ผู้จัดการร้าน ผู้ประกอบการ SME ธุรกิจออนไลน์

>>> เส้นทางการเรียนต่อ/ฝึกทักษะ เรียนต่อด้านบริหารธุรกิจ การตลาด การบัญชี หรืออบรมการทำธุรกิจออนไลน์

📌 ตัวอย่างใกล้ตัว เช่น

👉 หากสนใจทำ ธุรกิจขายของออนไลน์ → ต้องมีความรู้การตลาดดิจิทัล การออกแบบสื่อ และการจัดการสต็อกสินค้า

จุดเด่น มีอิสระสูง รายได้ไม่จำกัดหากทำธุรกิจสำเร็จ สามารถเริ่มต้นได้ด้วยตนเองแม้มีเงินทุนน้อย (เช่น ธุรกิจออนไลน์)

ข้อควรระวัง มีความเสี่ยงสูง ต้องเรียนรู้การจัดการด้านการเงิน การตลาด และเทคโนโลยี อยู่เสมอ

๒.๔ กลุ่มบริการ งานบริการเน้นการ “สร้างประสบการณ์ที่ดีให้ลูกค้า” ผู้ทำงานจึงต้องมีบุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ และทักษะการสื่อสารที่ยืดหยุ่น อาชีพกลุ่มนี้มักเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว การโรงแรม การต้อนรับ หรือการเป็นผู้ช่วยเหลือโดยตรง

>>> ลักษณะงาน มุ่งเน้นการให้บริการแก่บุคคลหรือสังคม ต้องมีบุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

>>> ตัวอย่างอาชีพ มัคคุเทศก์ พนักงานโรงแรม พนักงานต้อนรับ แอร์โฮสเตส

>>> เส้นทางการเรียนต่อ/ฝึกทักษะ เรียนต่อด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม นิเทศศาสตร์ หรืออบรมหลักสูตรบริการเฉพาะด้าน

📌 ตัวอย่างใกล้ตัว เช่น

👉 หากสนใจเป็น มัคคุเทศก์ → ต้องมีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ภาษา และการสื่อสาร

จุดเด่น ได้พบปะผู้คน ได้ใช้ทักษะภาษา และสามารถทำงานในระดับสากล เช่น ทำงานสายการบิน หรือโรงแรมต่างประเทศ

ข้อควรระวัง งานบริการต้องใช้ความอดทนสูง ต้องควบคุมอารมณ์ และรับมือกับลูกค้าที่หลากหลายได้

ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนต่อ / การฝึกทักษะ กับการประกอบอาชีพ

- ➡ ๑. กลุ่มวิชาการ/วิชาชีพอิสระ → ต้องเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษา และสอบใบประกอบวิชาชีพ เช่น แพทย์ ครู หนายความ
- ➡ ๒. กลุ่มวิชาชีพ/ช่างฝีมือ → เรียนต่อสายอาชีวศึกษา หรืออบรมฝึกทักษะ เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ➡
๓. กลุ่มธุรกิจ/การค้า → เรียนต่อด้านบริหาร การตลาด การบัญชี หรือเรียนรู้จากการลงมือทำ ธุรกิจจริง
- ➡ ๔. กลุ่มบริการ → เรียนต่อด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม นิเทศศาสตร์ หรืออบรมเฉพาะทาง เช่น หลักสูตรพนักงานต้อนรับ

สรุป

- อาชีพสามารถจำแนกได้เป็นหลายกลุ่ม ซึ่งมีลักษณะงาน ทักษะ และเส้นทางการเรียนต่อที่ต่างกัน
- นักเรียนควรสำรวจความถนัด ความสนใจของตนเอง และเลือกแนวทางการเรียนต่อให้สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพที่สนใจ
- การวางแผนเรียนต่อ และฝึกทักษะอย่างเหมาะสม จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือก